

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 4

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

I. TÉTEL

30 punct

a. A cím és a vers témájának összefüggése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a költemény szenvedélyes hangú szerelmi vallomás, a viszonzott szerelem vágyát fogalmazza meg. A címszó a képzeletet és a vágyat (verstéma) kapcsolja össze képszerűen. A versben azonban nem az ábrándkép jelenik meg, hanem az ábrándozás tevékenysége.

b. A versszerkezet körszerűségének retorikai alakzatai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a versszerkezet körszerűségét biztosító retorikai alakzatok az ismétlés, az ellentét és a párhuzam. A retorikai elrendezés eredménye a vers körkörös, illetve tükörszimmetrikus szerkezete. Az utolsó strófa látomásos képsora visszakapcsol a versindításhoz, csak ellentétes tartalommal (*Feldúlnám eszemet... Eltépném lelkemet... – Eltépett lelkemet... Dicsőbb erénnyel ékesíteném,/S örömmel nyújtanám neked*). A második strófát a harmadikkal a természetből vett metaforikus értelmű képek kötik össze (*Fa lennék bérc fején... Eltűrném villám s vész haragját – Lennék bérc nyomta kő*). A körszerűség a szakaszokon belül is érvényesül a mondat szerkesztésben, a sorok elrendezésében (minden strófa a *Szerelmedért* szóval kezd és zár), a rímelésben (*abccba*), a nyomtatott szöveg látványában. A verset átszövő ellentétek végletes pólusokat kapcsolnak össze (*látvány – látomás, bent – kint, emberi – természeti, élő – élettelen, fent – lent, rombolás – építés, szenvedés – öröm*).

c. A vers képeinek értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: az 1. és a 4. szakaszban főként igei metaforák (*feldúlnám eszemet, eltépném lelkemet, eltépett lelkemet... dicsőbb erénnyel ékesíteném,/S örömmel nyújtanám neked*) érzékeltetik a beszélő belső világának tartalmait. A 2. és 3. szakasz metaforái (*Fa lennék bérc fején..., Lennék bérc nyomta kő*) a romantikus költészet jellegzetes toposzai. A metaforák a viszonzott szerelemért esedező lírai én rendkívüli áldozatvállalásáról vallanak.

d. A költemény romantikus sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: romantikus szemléletet tükröz a versből kiolvasható szerelemfelfogás (mely szerint a viszonzott szerelem az egyén kiteljesedésének, a teljesség megtapasztalásának a lehetősége), az egyéni és merész képzettársításon alapuló metaforikus képek, a végletes pólusokat összekapcsoló ellentétezés, az egyre fokozódó szenvedélyről árulkodó hangnem stb.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség **5 pont**

II. TÉTEL **30 pont**

a. A kommunikációs funkció megnevezése és a válasz indoklása **4 pont**

A kommunikációs funkció megnevezése *2 pont*, az indoklás *2 pont*.

Lehetséges válasz: A szövegben információközlő funkció érvényesül: a szorgalomra szoktatás nehézségeiről közöl információkat, kijelentő mondatokból áll.

b. A zseni gyermek szorgalomra motiválásának nehézségei **5 pont**

Lehetséges válasz: A zseni gyermeket azért nehéz szorgalomra szoktatni, mert ő az órán megérti a tananyagot, de nem tanulja meg, s az adatok hiánya összegyűlhet. Amikor erre maga is rájön, már késő rászoknia a szorgalomra.

c. Három különböző nyelvtani kapcsolóelem kiemelése **6 pont**

A kapcsolóelem megnevezése *1 pont*, a példa kiemelése *1 pont*.

Lehetséges válasz:

Kötőszó: *Hogy, De*

Névmás: *ő, ez*

Határozott névelő: *a, az*

d. Szövegalkotás

Az érvelő szövegtípus követelményeinek betartása (logikai összefüggések, ok-okozati rend, meggyőző érvek) **5 pont**

A témához való igazodás **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

III. TÉTEL **30 pont**

a. A novella műfaji jellemzői **5 pont**

Érvényes, az műfaj és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: A novella (latin 'új, újdonság') a kisepika műfajai közé tartozik. A novella olyan tömören előadott történet, mely nem törekszik a valóság extenzív totalitású ábrázolására, rendszerint kevés szereplője van, az idő és a tér viszonylag szűkre szabott, cselekményvezetése egyenes vonalú, rendszerint egy sorsdöntő esemény fordul elő benne, és meglepően, csattanószerűen zárul. A novella nagyon fontos eleme a fordulat, a cselekmény menetében, elbeszélésmódjában bekövetkezett hirtelen változás, ami a cselekmény látszólagos logikáját megtöri, a novella tempóját felgyorsítja, és a végkifejlet közeledtét jelzi.

b. A választott alkotás stílusjegyei

5 pont

Érvényes, stílus- és műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a realista/naturalista/impresszionista/szecessziós sajátosságok kiemelése.

Realista jegyek: tárgyilagosság, illúziómentes ábrázolásmód, valószínű regénytér, regényidő, tipizálás, elmélyült és hiteles jellemek, előtérbe kerülnek a belső monológok, drámai párbeszédok stb.

Naturalista jegyek: világszerűség, fényképszerű részletezés, objektív ábrázolásmód, az ösztönszféra nagy szerephez juttatása, az alantas esztétikai minőség megjelenítése, a visszataszító valóság részletező bemutatása, a beszélt nyelv, szleng, zsargon használata a nyelvi jellemzésben stb.

Impresszionista jegyek: a pillanatnyiség, az érzéki benyomások és élmények a szóképekben, a színesztéziákban, jelzők, jelzős szerkezetek halmozása, nominális stílus;

Szecessziós jegyek: indázó mondat szerkezet, díszítettség.

c. A szereplő(k) értékrendje

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: pozitív/negatív értékek, morális/anyagi/lelki/esztétikai értékek, a szereplő értékrendje hogyan határozza meg a külvilághoz való viszonyát stb.

d. A hősteremtés eljárásai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: elbeszélői leírás, más szereplők általi jellemzés, cselekedtetés, beszélgetés, környezet általi jellemzés, névadás, átlagos jellemek, típushősök, a szereplők sorsa összefonódik a társadalmi/történelmi körülményekkel stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása 5 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 3 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont